

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства і міжнародного бізнесу

06-01-266М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до організації проходження навчальної практики
«Міжнародна інформація»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес»
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
денної форми навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою
з якості ННІЕМ
Протокол № 7
від 22 червня 2021 р.

Рівне – 2021

Методичні вказівки до організації проходження навчальної практики «Міжнародна інформація» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» денної форми навчання [Електронне видання] / Жемба А. Й. – Рівне : НУВГП, 2021. – 15 с.

Укладач: Жемба А. Й., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Відповідальний за випуск: Кушнір Н. Б., к.е.н., проф., завідувач кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Керівник освітньої програми «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»: Качан О. І., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Мета та завдання практики.....	3
2. Порядок організації та керівництво практикою.....	5
3.Обов'язки і права студента-практиканта.....	6
4. Програмний зміст практики.....	7
5. Захист та оцінювання звіту з практики.....	9
6. Рекомендована література.....	12
7. Інформаційні ресурси.....	13
Додатки.....	15

© Жемба А. Й., 2021

© Національний університет
водного господарства та
природокористування, 2021

ВСТУП

Навчальна практика здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» НУВГП є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і має на меті набуття студентом професійних навичок та вмінь. Навчальна практика розглядається як форма ознайомлення студентів з умовами та характером майбутньої роботи. Крім того, під час навчальної практики студенти пишуть звіт. Тому цей етап навчального процесу є важливим видом науково-дослідної та практичної роботи в межах навчання в університеті.

Навчальна практика для здобувачів вищої освіти спеціальності "Міжнародні економічні відносини" проводиться на 1-му курсі навчання і триває 3 робочі тижні.

Програма навчальної практики «Міжнародна інформація» студентів базується на ОПП підготовки бакалавра. Програма практики є основним навчально-методичним документом для студентів і керівників практики від навчального закладу.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою навчальної практики є закріплення отриманих майбутніми спеціалістами з міжнародних відносин теоретичних знань з дисциплін спеціальності, ознайомлення студентів з історією створення, основними напрямками діяльності, статутом, положеннями та правилами внутрішнього розпорядку, із сучасними тенденціями науково-технічного прогресу, з фаховою літературою, яка знаходиться в науковій бібліотеці НУВГП.

Навчальна практика є важливим етапом підготовки фахівців з міжнародних відносин в питаннях міжнародної інвестиційної діяльності, міжнародної спеціалізації і кооперування, міжнародних валютно-кредитних і фінансових відносин, діяльності міжнародних економічних і фінансових організацій.

У період її проходження, на основі здобутих під час навчання знань, формуються професійні уміння і навички з підготовки та прийняття самостійно обґрунтованих економічних рішень в

реальних умовах господарювання, розвиваються потреби у постійному підвищенні інтелектуального потенціалу і творчих здібностей студентів.

Основні завдання навчальної практики:

- поглиблення і закріплення теоретичних знань з підприємницької діяльності, основ цифрових технологій, статистики, мікро- та макроекономіки, основ демократії;
- ознайомлення з нормативно-правовими, інформаційними, звітними і статистичними матеріалами;
- наближення студентів до реальних умов майбутньої професійної діяльності;
- ознайомлення з діяльністю міжнародних компаній, спільних підприємств та організацій;
- вивчення основних видів документів (контрактів, угод), що утворюють систему документообігу корпорацій та їх застосування в сфері міжнародних економічних відносин;
- висвітлення актуальних проблем функціонування міжнародних компаній та шляхів їх вирішення;
- ознайомлення з передовим закордонним досвідом функціонування підприємств, наведення прикладів організації діяльності фірм в розвинених країнах.
- уміння адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.

Для забезпечення виділеної мети і окреслених завдань студенти повинні набути навичок щодо:

- збирання і обробки необхідної інформації економічного і соціально-економічного характеру;
- самостійного розв'язування реальних економічних завдань підприємств, установ, організацій в сфері розвитку різних умов ринкового чи суспільно-політичного середовища.
- читання і складання ділової документації, в т ч. на одній з іноземних мов;
- набуття досвіду ділового спілкування та прийняття управлінських рішень;
- користування обліково-звітною інформацією.
- побудови динамічних рядів і статистичною обробкою економічної або соціально-економічної інформації.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

- Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності з урахуванням специфіки напряму навчального закладу

Програмні результати навчання:

- Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

- Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

- Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

- Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

2. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Методичне керівництво навчальною практикою здійснює випускаюча кафедра економіки підприємства і міжнародного бізнесу НУВГП. Перед початком практики кафедрою проводиться консультація-інструктаж, на якій студентів знайомлять з програмою практики, порядком її проходження, вимогами до складання звіту про проходження практики тощо.

Відповідальність за організацію, проведення і контроль навчальної практики «Міжнародна інформація» студентів покладається безпосередньо на завідувача відповідної кафедри.

Структура графіку проходження навчальної практики визначається таким чином, щоб студент зміг отримати необхідні

знання, уміння та навички відповідно до освітньо-професійної програми.

Студент повинен пройти усі види інструктажу з техніки безпеки та охорони праці, ознайомитися з правилами внутрішнього розпорядку. З керівником практики узгоджується графік проходження навчальної практики, в якому конкретизуються окремі завдання, строки їх виконання та інші умови.

3. ОБОВ'ЯЗКИ І ПРАВА СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

Студент-практикант зобов'язаний:

- вивчити програму практики та дотримуватися методичних рекомендацій з її проходження;
- до початку практики одержати у керівника від кафедри консультації щодо оформлення усіх необхідних документів;
- своєчасно розпочати заняття і завершити виконання програми згідно з термінами, передбаченими графіком навчального процесу.
- повністю виконати завдання, передбачені програмою навчальної практики;
- виконувати вказівки керівника практики;
- систематично підбирати матеріал для формування звіту, виконання індивідуального завдання;
- наприкінці практики скласти й подати звіт про її проходження для перевірки керівнику із оцінкою проходження практики.

Студент-практикант повинен вміти:

- організувати і систематизувати збір, аналіз первинних, вторинних, аналітичних даних, документів і спорідненої інформації для оцінки як загальної, так і зовнішньоекономічної діяльності підприємства (фірми);
- користуватися плановою, звітною та іншою документацією, що є на підприємстві;
- досліджувати і критично оцінювати існуючі методи і форми розрахунків та платежів, здійснення зовнішньоторгової і міжнародної політики;
- самостійно виконувати розрахунки, пов'язані з плануванням виробничої програми, формуванням планів;
- досконало володіти обчислювальною технікою.

Студент має право:

- звертатися за консультаціями до керівників практики, підрозділів та провідних фахівців;
- користуватися науковою бібліотекою НУВГП, фондом законодавчих актів, нормативних та інструктивних матеріалів з програмних питань навчальної практики.

4. ПРОГРАМНИЙ ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Навчальна практика організовуються з відривом від навчання і проводяться на діючих підприємствах, установах, організаціях, а також у структурних підрозділах університету.

Навчальна практика передбачає відвідування та участь студентів у проведенні екскурсій на підприємствах, фірмах, установах та організаціях, безпосередню участь студентів у підготовці та проведенні семінарів, конференцій, конкурсів, «круглих столів» і т. ін.

В період проходження практики студенти повинні суворо виконувати правила охорони праці і протипожежної безпеки, що прийняті на базі практики з обов'язковим проходженням інструктажів.

Конкретні індивідуальні завдання навчальної практики видаються груповим керівником окремо кожному студентові.

Кожний студент в період навчальної практики виконує одне або декілька індивідуальних завдань з поглибленого вивчення окремих сторін роботи спеціаліста з міжнародного бізнесу, по збору матеріалів для студентських дослідницьких робіт, по вирішенню актуальних питань міжнародних економічних відносин, вивченню та узагальненню досвіду роботи фахівців у сфері міжнародних економічних відносин.

Зміст навчальної практики «Міжнародна інформація» студентів визначається переліком і тематикою навчальних дисциплін, які є обов'язковими для студентів спеціальності «Міжнародні економічні відносини», а також тих, котрі вибрані для вивчення практикантом. Кількість часу, відведеного на опрацювання питань з кожного розділу практики, встановлюється керівником практики разом зі студентом-практикантом.

Програма практики складена таким чином, щоб студент зміг

цілеспрямовано ознайомитись і вивчити особливості функціонування світових ринків, міжнародної економічної діяльності України, зовнішньоекономічної діяльності підприємства, організації чи установи: структуру, статут, характер зовнішньоекономічної діяльності підприємства та основні зовнішньоекономічні операції, що здійснюються на підприємстві, в установі чи організації.

Під час проходження практики студент має ознайомитися з інформаційними джерелами, виконати основні завдання практики та висвітлити результати роботи в основних розділах звіту про проходження навчальної практики.

Студент-практикант повинен вивчити та проаналізувати:

- види зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві (вивчити досвід роботи підприємства щодо здійснення зовнішньоторговельних зв'язків, економіко-правової бази, системи угод і контрактів, якими керується фірма при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, показати характерні умови реалізації контрактів і угод;

- обсяг, структуру, динаміку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. (з'ясувати, на яких зовнішніх ринках працює підприємство, яку продукцію експортує (імпортує) і в яких обсягах); дати оцінку транспортному забезпеченню зовнішніх операцій, описати базові умови поставок товарів);

- аналіз виконання обов'язків за експортними і імпортними операціями. (дослідити як підприємство здійснює експортно-імпортні операції, реєстрацію, декларування і ліцензування; оцінити організаційні форми торгово-посередницьких операцій і роботу посередників, визначити їх рейтинг, умови постачання продукції; оцінити здійснення операцій з імпорту, виходячи з необхідності економічного витрачання коштів у іноземній валюті з урахуванням вимог щодо якості і технічного рівня імпортованої продукції);

- ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємства (визначити умови функціонування на іноземних ринках: можливості та проблеми, рівень конкуренції, ризики; показати, як фірма обирає контрагента, як проводить переговори; дати оцінку організації науково-технічного співробітництва із зарубіжними країнами для практичного використання новітніх досягнень зарубіжної науки і техніки, провідного виробничого досвіду;

оцінити можливість залучення іноземних інвестицій (при наявній потребі);

- організація обліку та звітності із зовнішньоекономічної діяльності (визначити, як підприємство формує свої валютні фонди, порядок їх утворення, зберігання і використання; вивчити порядок і механізм планування і матеріально-технічного забезпечення зовнішніх зв'язків підприємства; здійснити аналіз платежів у зовнішній торгівлі; показати, як здійснюється організація обліку зовнішньоекономічних зв'язків.

Індивідуальні завдання. У період практики студент-практикант виконує індивідуальні завдання, які розміщені на навчальній платформі Moodle для кожного студента та узгоджується з керівником практики.

Результати досліджень, отримані студентом під час виконання індивідуального завдання, використовуються у подальшому при підготовці доповідей, статей, написанні курсових робіт, для підготовки наукової роботи, пов'язаної з профілем спеціальності.

Консультавання та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється безпосередньо керівником навчальної практики від кафедри.

5. ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗВІТУ З ПРАКТИКИ

Загальною формою звітності студента про практику є подання письмового звіту, підписаного, зареєстрованого у встановленому порядку кафедрою і оціненого в письмовій формі (відгук) безпосередньо керівником від бази практики. Практикант подає звіт про практику на кафедру не пізніше, ніж через два календарні дні після закінчення практики.

За результатами перевірки звіту керівник практики від кафедри визначає оцінку, з якою звіт рекомендується до захисту у комісії.

Навчальна практика є окремим кредитним модулем і її виконання оцінюється за такими критеріями: змістовні аспекти роботи, якість захисту звіту. Максимальна оцінка – 100 балів. Кількість балів за критеріями наведена в листі оцінювання.

Критерії оцінювання результатів проходження та захисту звіту з практики.

Оцінка «зараховано» (90-100 балів):

- студент показав глибокі вичерпні знання всього матеріалу, представленого у звіті, розуміння сутності і взаємозв'язку явищ, процесів і подій, уміння використовувати системні наукові відомості, які отримані під час вивчення дисциплін професійної та практичної підготовки при обґрунтуванні змісту відповідей на основні і додаткові запитання; глибоке розуміння нормативних документів, уміння вирішувати практичні завдання, одержувати оптимальні результати у відповідності до теоретичних положень;

- звіт написано грамотною мовою, прийнятою у науковій літературі відповідного напрямку підготовки (спеціальності), оформлена згідно до діючих вимог;

- усі графічні елементи виконані якісно у відповідності до вимог ДСТУ;

- студент виконав звіт на основі самостійно отриманих даних;

- студент дав правильні змістовні відповіді на всі питання, задані на захисті.

Оцінка «зараховано» (82-89):

- студент показав тверді і достатньо повні знання всього матеріалу, який представлений у звіті, правильне розуміння сутності і взаємозв'язку явищ (процесів), що розглядаються; уміння самостійно з використанням сучасних методик аналізувати і застосовувати основні положення теорії для вирішення практичних завдань;

- звіт містить незначні помилки граматичного і синтаксичного характеру;

- студент дав послідовні, правильні конкретні відповіді на поставлені запитання при вільному усуненні зауважень про недостатньо повне і незначне висвітлення окремих положень при постановці додаткових запитань, при цьому допустив не більше двох неповних відповідей.

Оцінка «зараховано» (74-81):

- студент показав загалом добрі знання всього матеріалу, який представлений у звіті, правильне розуміння сутності і взаємозв'язку явищ (процесів), що розглядаються; уміння самостійно з використанням сучасних методик аналізувати і застосовувати основні положення теорії до вирішення практичних завдань, але припустив низку помітних помилок;

- звіт містить помилки граматичного і синтаксичного

характеру;

- студент дав правильні змістовні відповіді на всі питання, задані на захисті, при цьому допустив не більше чотирьох неповних відповідей.

Оцінка «зараховано» (64-73):

- студент показав тверді знання і розуміння матеріалу, який представлений у звіті; правильні і конкретні, без грубих помилок відповіді на поставлені запитання для усунення неточностей та несуттєвих помилок у висвітленні окремих положень при наведених запитаннях; наявні помилки у графічній частині роботи; низькі вміння застосовувати теоретичні знання до вирішення основних практичних завдань; аналітичний апарат при доведеннях використовувався обмежено;

- звіт містить неточності та деякі помилки;
- студент дав правильні змістовні відповіді на всі питання, задані на захисті, при цьому допустив не більше п'яти неповних відповідей.

Оцінка «зараховано» (60-63):

- студент показав знання і розуміння основного матеріалу, який представлений у звіті; допускав помилки у відповідях на поставлені запитання; уміння застосовувати теоретичні знання до вирішення основних практичних завдань недостатні; аналітичний апарат у звіті використовувався обмежено;

- звіт містить неточності та деякі помилки; наявні помилки у графічній частині;

- дані для виконання звіту отримані не самостійно.

Оцінка «незараховано» (35-59):

- студент допускав грубі помилки у відповідях, показав недостатнє розуміння сутності питань, що висвітлюються, невміння застосовувати знання при вирішенні практичних завдань;

- звіт викладено з великою кількістю помилок;
- студент не пройшов практику у встановлений термін або не подав на кафедру звіт з практики у встановлений термін.

Такий звіт допрацьовується і повторно виноситься на захист.

Кількість балів за критеріями

№ з/п	Елемент оцінки	Бали
1	Своєчасність здачі звіту на перевірку	10
2	Оформлення звіту (відповідність нормам)	15
3	Зміст звіту	до 45
4	Виступ з доповіддю на захисті звіту	до 15
5	Відповіді на запитання	до 15
	Всього	до 100

Шкала оцінювання та ECTS

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	залік
90-100	зараховано
82-89	зараховано
74-81	
64-73	зараховано
60-63	
35-59	«незараховано» з можливістю повторного складання
1-34	«незараховано» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авдокушин Е. Ф. Маркетинг в международном бизнесе: Учебное пособие. М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К0», 2002
2. Андросова Т. В., Янчев А. В., Козуб В. О. Європейська інтеграція: навч.-метод. посібник. Х. : ХДУХТ, 2012. 202 с.
3. Вашай Ю. В., Жемба А. Й. Міжнародні системи оцінки економічної безпеки держави: комплексні підходи. Проблеми економіки. № 3 (45), 2020. С.45–55.
4. Жемба А. Й. Проблеми інноваційної реструктуризації національної економіки в трансформаційних умовах: Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах

трансформаційної економіки : збірник наукових праць. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2017. С. 110–116.

5. Жемба А. Й., Качан О. І. Генезис інформаційного бізнесу України під впливом інноваційної глобалізації. *Фінансово-економічна політика в контексті інноваційного розвитку України*. Частина 1 : монографія / Л. М. Мельник, Л. О. Богінська, С. В. Дитчук та ін. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. Розд.1.2. С.16–33.

6. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С. К. Освіта України, 2012. 300 с.

7. Кокоріна В. І. Основні тенденції розвитку форм міжнародного бізнесу в умовах глобалізації. *Ефективна економіка*. 2012. № 6. URL: file:///C:/Users/dns/Downloads/efek_2012_6_23.pdf (дата звернення: 19.03.2021).

8. Міжнародна торгівля : Підручник./ За ред.. Козака Ю.Г., Логвінової Н.С., Барановської М.І. К.: ЦУЛ, 2011. 512с.

9. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / За ред. Козака Ю.Г. К.: ЦУЛ, 2012.

10. Сазонець О. М., Качан О. І. Дослідження основних форм здійснення міжнародного бізнесу. *Вісник ЖДТУ*. 2014. № 4 (70). С.79–85.

8. Україна в Європі і світі : навч. посіб. / Володимир Галик; відп. за випуск Л.В. Тимошенко. К.: Знання, 2013.364 с.

11. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. / В. В. Копійка, Т. І. Шинкаренко; за ред. Л. В. Губерського. 2-ге вид., виправл. і доповн. К.:Знання, 2012. 759 с.

12. Шергіна Л., Жемба А. Інформаційний вектор системи управління корпорацією в умовах світових змін. Мат-ли VIII Міжнар.наук.-практ. конф. «Економіка підприємства: теорія та практика», 12-13 жовтня 2020 р. Київ : КНЕУ ім. В. Гетьмана.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 25.03.2021).

2. Міністерство закордонних справ України. URL: <http://mfa.gov.ua/ua> (дата звернення 14.03.2021).

3. Евразийское экономическое сообщество (ЕврАзЭС). URL: <http://www.evrazes.com/customunion/about> (дата звернення 03.04.2021).
4. Організація Об'єднаних Націй (ООН). URL: <http://www.un.org/ru/> (дата звернення 25.03.2021).
5. Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC). URL: <http://www.apec.org/> (дата звернення 12.03.2021).
6. Association of Southeast Asian Nations (ASEAN). URL: <http://www.asean.org/> (дата звернення 30.03.2021).
7. Economic Cooperation and Development (OECD). URL: <http://www.oecd.org/> (дата звернення 27.03.2021).
8. European Central Bank (ECB). URL: <https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html> (дата звернення 05.04.2021).
9. North American Free Trade Agreement (NAFTA). URL: <http://www.naftanow.org/> (дата звернення 04.04.2021).
10. Organization of Black Sea Economic Cooperation (BSEC). URL: <http://www.bsec-organization.org/Pages/homepage.aspx> (дата звернення 25.03.2021).
11. Organization of the Petroleum Exporting Countries (OPEC). URL: http://www.opec.org/opec_web/en/ (дата звернення 05.04.2021).
12. The United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). URL: <http://unctad.org/en/Pages/Home.aspx> (дата звернення 30.03.2021).
13. United Nations Industrial Development Organization (UNIDO). URL: <http://www.unido.org/> (дата звернення 15.03.2021).
14. World Bank Group - Data & Research. URL: <http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/0,,menuPK:476823~pagePK:64165236~piPK:64165141~theSitePK:469372,00.html> (дата звернення 15.03.2021).
15. World Trade Organization. URL: <http://www.wto.org/> (дата звернення 24.03.2021).

Зразок титульної сторінки звіту

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства і міжнародного бізнесу

ЗВІТ
про виконання програми
навчальної практики «Міжнародна інформація»

Студента _____
(прізвище, ім'я, по – батькові) _____ (підпис)

спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»,
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Термін проходження практики: початок _____.20__ р.
закінчення _____.20__ р.

Керівник практики _____
(прописом) _____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

Залікова оцінка з практики _____
(прописом, підпис)

Рівне- 20__